

Dr. Öğr. Üyesi Alper IŞIK

DİJİTAL DEMOKRASİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR CETVELİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM DEMOKRASİNİN GELİŞİMİ VE DİJİTAL ÇAĞ

I. Demokrasinin Antik Kökeni.....	5
A. Atina Sitesinde Demokrasi Kavramı.....	5
B. Atina Demokrasisinin Kurumları.....	8
C. Atina Demokrasisinin Özellikleri.....	10
II. Demokrasinin Yeniden Doğuşu.....	16
A. Modernizm Sürecinde Demokrasinin Yeniden Doğuşuna Katkı Sağlayan Kuram ve Düşünceler.....	16
1. Toplum Sözleşmesi Kuramı.....	16
2. Siyasal Liberalizm.....	21
3. Sekülerleşme Düşüncesi.....	23
4. İnsan Hakları Kuramı.....	27
B. Liberal Demokrasi ve Unsurları.....	30
1. Liberal Demokrasi Kavramı.....	30

2. Unsurları.....	33
a. Temsil.....	33
b. Kuvvetler Ayrılığı.....	37
c. Sınırlı ve Denetlenebilir Bir İktidar	41
d. Çoğulculuk.....	42
e. Eşitlik.....	44
f. Kamuoyu	45
g. Devlet Yönetimi ile Sınırlı Olmama	47
3. Liberal Demokrasinin Eleştirileri	49
a. Sosyal Demokrasi.....	49
b. Müzakereci Demokrasi	50
c. Oydaşmacı Demokrasi	52
d. Katılımcı Demokrasi	53
C. Demokrasiye Farklı Bir Bakış Açısı Olarak Marksist Demokrasi.....	55
III. Dijital Çağ ve Dijital Demokrasi.....	57
A. Dijital Çağ ve İnternet Kavramları	57
1. Dijital Çağ Kavramı	57
2. İnternet Kavramı	60
B. Dijital Çağın Potansiyeli	65
1. Yapay Zeka	65
a. Yapay Zeka Kavramı	65
b. Yapay Zeka ve Etkileri.....	66
c. Yapay Zeka ve Hukuk İlişkisi	67
2. Eşyaların İnterneti (Internet of Things)	73
3. Büyük Veri (Big Data)	75
4. Blokzincir (Blockchain).....	79
C. Dijitalleşmenin Demokrasiye Olası Etkileri	82
1. Dijitalleşmenin Pozitif Yanları.....	82
2. Dijitalleşmenin Negatif Yanları	84
a. Teknoloji Şirketlerinin Hakimiyeti.....	84
b. Devletin Bilgi Tekeli	85
c. Dezenformasyon ve Kanaatleri Etkileme.....	86

d. Siber Savaşlar.....	87
e. İnternetin Toplumsal Eşitsizliği Artırması.....	87
D. İnternet İçin Devlet Politikaları.....	88
1. İnternet ve Devlet.....	88
2. İnternet İçin Negatif Yükümlülükler.....	90
3. İnternet İçin Pozitif Yükümlülükler.....	92
E. Dijital Demokrasi.....	95
1. Demokrasi Türleri ile Teknoloji İlişkisi.....	97
2. Temsili Demokrasi ve Doğrudan Demokrasi Karşısında Dijital Demokrasi.....	99
3. Çoğunluk Baskısına Karşı Dijital Denetim.....	103
4. Temel Haklar ve Dijital Demokrasi.....	105

İKİNCİ BÖLÜM

DİJİTAL DEMOKRASİNİN UYGULANMASI

I. Dijital Demokrasinin Gerçekleşme Araçları.....	113
A. Siyasal Katılım Alanında Dijital Demokrasi Araçları.....	113
1. İnternet Üzerinden Siyasal Katılımın Boyutları.....	116
a. İnternet Üzerinden Tek Taraflı Bilgilenme.....	116
b. İnternet Üzerinden Talep İletme.....	117
2. E-Oy ve Seçim Uygulamaları.....	121
a. E-Oy Kavramı.....	121
b. Dünyada E-Oy Örnekleri.....	127
aa. Estonya.....	127
bb. İsviçre.....	131
cc. Amerika Birleşik Devletleri.....	135
dd. Diğer Örnekler.....	137
c. E-Oy ile İlgili Genel Değerlendirme.....	141
d. Dijital Yollarla Seçim Güvenliği (Sierra Leone Örneği).....	143
3. Siyasal Örgütlenme Bağlamında Sosyal Medya ve E-Siyasi Partiler.....	144

a.	Sosyal Medya ve Siyasal Örgütlenme İlişkisi.....	144
aa.	Sosyal Medyada Siyasal Örgütlenme.....	144
bb.	Sosyal Medya ve Sürekli Demokrasi.....	146
cc.	Sosyal Medyanın Etkileri.....	148
b.	E- Siyasi Partiler.....	151
aa.	E-Siyasi Parti Kavramı.....	151
bb.	E-Siyasi Parti Örnekleri.....	152
aaa.	Pirate Party (Korsan Parti) ve Akışkan Demokrasi.....	152
bbb.	Democracia en Red (Arjantin).....	155
ccc.	Italia a 5 Stelle (İtalya).....	156
ddd.	Podemos Hareketi (İspanya).....	157
eee.	İnterneti Dış İletişimde Kullanan Geleneksel Partiler.....	158
B.	Devlet-Yurttaş İlişkisini Güçlendiren Dijital Demokrasi Araçları.....	159
1.	Kamu Hizmetlerinin Elektronik Ortamda Sunulması (E-Devlet Hizmetleri).....	159
a.	Amerika Birleşik Devletleri.....	164
b.	Birleşik Krallık.....	166
c.	Fransa.....	168
d.	Danimarka.....	175
e.	Estonya.....	177
2.	Dijital Yurttaşlık.....	178
3.	Dijital Yerleşim: E-Residency ve ID-Card Uygulamaları (Estonya Örneği).....	180
II.	Dijital Demokrasi Altyapısını Ölçen Endeksler.....	186
A.	Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Yapılan Ölçümler.....	186
1.	BM E-Devlet Gelişim Endeksi (E-Government Development Index).....	186
2.	Online Servis Endeksi (Online Service Index).....	188
3.	Yerel Online Servis Endeksi (Local Online Service Index).....	189
4.	BM E-Katılım Endeksi (E-Participation Index).....	190
5.	AB E-Devlet Eylem Planı 2016-2020 ve E-Devlet Kıyaslama Raporu.....	191

B. Özel Kuruluşlar Tarafından Yapılan Ölçümler	193
1. World Economic Forum (Networked Readiness Index)	193
2. Waseda Üniversitesi Dijital Devlet Endeksi.....	195
3. Bilgi İletişim Teknolojileri Gelişmişlik Endeksi (ICT Development Index).....	196
4. Dijital Evrim Endeksi	197

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DİJİTAL DEMOKRASİ VE TÜRKİYE

I. Türkiye’de Dijital Demokrasi Araçları.....	199
A. Türkiye’de Demokrasi ve İnternetin Gelişimi	199
1. Türkiye’de Demokrasinin Gelişimi	199
2. Türkiye’de İnternetin Gelişimi.....	205
B. Siyasal Katılım Alanında Dijital Demokrasi Araçları.....	206
1. Türkiye’de Dijitalleşme Öncesi Siyasal Katılım.....	207
2. İnternet Üzerinden Siyasal Katılım	211
a. Türkiye’de İnternet Üzerinden Tek Taraflı Bilgilenme.....	211
b. Türkiye’de İnternet Üzerinden Talep İletme.....	212
aa. CİMER.....	212
bb. Kamu Denetçiliği (Ombudsman) Başvuruları	214
cc. Bilgi Edinme Başvuruları ve Dilekçe Hakkı	216
3. E-Oy ve Seçim	219
4. Siyasal Örgütlenme Bağlamında Sosyal Medya ve E-Siyasi Partiler	221
a. Sosyal Medya.....	221
b. E-Siyasi Parti.....	222
5. Türkiye’de Dijital Demokrasi ve Kamuoyu Araştırmaları	223
C. Devlet-Yurttaş İlişisini Güçlendiren Dijital Demokrasi Araçları	225
1. E-Devlet.....	225
2. E-Yargı-UYAP	227

D. Dijital Dünyada Bireyin Korunmasına Yönelik Düzenlemeler	230
1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı	230
2. Bilişim Alanında Suçlar.....	232
II. Türkiye'nin Dijital Demokrasi Altyapısını Ölçen Endekslerdeki Konumu	236
A. Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Yapılan Ölçümler	236
B. Özel Kuruluşlar Tarafından Yapılan Ölçümler	238
III. Türkiye'nin Dijital Demokrasi Hedefleri ve Öneriler	239
A. Türkiye'nin Dijital Demokrasi Hedefleri	239
1. 2019 Öncesi Türkiye'de Dijital Demokrasi Hedefleri	240
a. 2016-2019 Ulusal E-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı ..	240
b. 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi.....	248
2. 2019 Sonrası Türkiye'de Dijital Demokrasi Hedeflerini Belirleyen Kurum: Dijital Dönüşüm Ofisi	253
B. Dijital Demokrasi Alanında Türkiye'nin Eksikleri ve Öneriler	262
SONUÇ.....	265
KAYNAKÇA.....	273